

Történetünk

A Matyófüldi Alkotók és Művészetpártolók Egyesületének 15 éves munkájáról

1995-ben jutott el oda a Matyófüldön verset, szépprózát, tanulmányokat írók, szülőföldjük kultúrája iránt érdeklődők népes tábora, hogy tevékenységüket szervezett formában, egyesület létrehozásával szélesebb körben folytassa. Felhívást tettünk közzé egyesület alapítására, amelyet Cseh Károly, Laczkó Pető Mihály és Pap János írta alá. A Felhívásnak kedvező visszhangja volt, így megalapítottuk a Matyófüldi Alkotók és Művészetpártolók Egyesületét, amely azóta az Alapszabály szerint tevékenykedik. Létszáma változó, általában 40-50 fő. Minden jogi kérdést dr. Török György tagunk látott el. Az eredeti Alapszabályt két ízben módosítottuk: az elnökség létszáma 11-főről 7 főre változott, valamint Egyesület „közhasznú” besorolást kapott. Elnök a megalakulás óta Pap János, a 2011. január 29-i közgyűlésig. A Közgyűlés Pap Pált többségi szavazattal elnöknek megválasztotta.

A munkát, a teljesítményt értékelve az Egyesületet az Önkormányzat Pro Urbe (A Városért) kitüntetésben részesítette 2008-ban. A 15 év alatt a tagok sorából 21-en haltak meg. Kimaradtak 14-en, de újak is beléptek. 2 tagunk írásban jelentette be kilépését (Mózerné Horga Stefánia és Laczkó Pető Mihály). Az elhunyt mezőkövesdiek közül meg kell említeni Bán József, Benkóczy György, Juhász József, Kertész Istvánné, dr. Kiss Gyula, Papp János (keramikus művész) nevét, akik értékes segítséget nyújtottak közösségünknek, azon keresztül a város lakosságához kimagasló kulturális értékeket juttattak el. Pótolhatatlan űrt hagytak maguk után.

Szervezeti életünkre jellemzőek voltak az állandóan visszatérő „kötelező” feladatok. Tagja volt Egyesületünk a Civil Szövetségnek. Szemünk előtt lebegtek állandóan a város lakosságának kulturális igényei, ezek kielégítése érdekében szoros kapcsolatot tartottunk az Önkormányzattal és intézményeivel. Kiemelt hangsúlyt helyeztünk két múzeumunkra, a Matyó Múzeumra és a Mezőgazdasági Gépek Múzeumára, valamint a nevelés-oktatás és a közművelődés intézményeire, továbbá a hasonló célokat vállaló társ civilszervezetekre. Alapszabályunk szerint fő feladatunk volt, hogy városunk, a Matyóföld kulturális életét segítsük, összehangoljuk.

Legfontosabb feladataink

A városunkban rendezett **állami-társadalmi ünnepeink** látogatottságának emelése a műsorok színvonalának növelésével. (Március 15., augusztus 20., október 23). Vállalkoztunk ezek egy részének a megszervezésére az Önkormányzat támogatásával. A legjobb művészeket, öntevékeny csoportokat vontuk be a műsorok megvalósításába. Azt is fontosnak tartottuk, hogy hivatásos, országosan is ismert, kedvelt művészeket, együtteseket szerepeltessünk. Ilyen volt pl. a Ghymes Együttes, Selley Zoltán, Húvösvölgyi Ildikó.

A Mezőkövesdről elszármazott Gáspár Juditot, a Duna TV szerkesztő műsorvezetőjét pedig többször kértük a műsorok levezetésére. Javasoltuk, hogy Szent István napi ünnepségeket a Jézus Szíve templom előtt tartsuk meg, mint az más városokban bevett szokás. Ide tartozik, hogy Egyesületünk vállalta az Országos Gépésztalálkozó kulturális műsorának megszervezését, hogy ezzel is népszerűsítsük Matyóföld kultúráját. Mindhárom ünnepi alkalommal szobrok megkoszorúzásánál (1848-as emlékmű, a Szent István szobor és az '56-os emlékmű) egyesületünk részt vett.

Neves, Mezőkövesdhez kötődő történelmi személyiségeknek **emléktáblát** készítettünk. Ilyenek voltak: Várallyay Gyula és Paulini Béla (Gyöngyös Bokréta mozgalom), Gari Margit (népi

mesélő, a város Díszpolgára), Lukinich Ferenc (pedagógus, Mezőkövesd zenei életének meghatározó egyénisége, énekkar vezető), Görgey Artur (honvéd tábornok). Lukinich Ferenc sírját rendbe hozattuk.

Ebben az évben 10 éve, hogy újra felállítottuk **Szent Imre szobrát**, amelyet a szocialista időszak túlbuzgó aktivistái az '50-es évek politikai divathulláma után évtizedekkel – jócskán megkésve – barbár módon egy éjszaka alatt szétverték. Meg kell jegyezni, hogy az új szobor maradandóságát csak növeli, hogy a szentendrei Márkus Péter süttői mészkőből („magyar márvány”) alkotta meg az új szobrot.

Konferenciákat, előadásokat és a kultúra ünnepeit szerveztük meg. Az utóbbit általában a Városi Könyvtárral közösen, az olvasóteremben. Kiemelkednek ezek közül az ún. felolvasóülések. A konferenciák anyagát általában könyv formájában is megjelentettük. Az előadások közül kiemeljük: dr. Medvigy Endre, dr. Beke Albert, dr. Lánszki Imre, Halász Péter, Süveges Gergő, Hajdu Imre, Bán József, Benkóczy György, Juhász József nevét (Sinka István, Wass Albert bemutatása.)

A Költészet Napját minden évben megtartottuk, amelyen lehetőség nyílt a matyóföldi költőket verseikkel szerepeltetni, valamint előadóink is felléptek a versekkel. Egy-egy alkalommal a Magyar Kultúra Napját, a Himnusz születését is megrendeztük a gimnázium dísztermében.

A **Diákkórusok Találkozóját** két évenként, 2010-ig 6 alkalommal rendeztük meg. Itt megemlékeztünk az elismert, kiváló kórusvezetőről. Bevezetőt általában Sereg János ny. zeneiskola igazgató, Lukinich Ferenc tanítványa tartotta. Ide meghívtuk a még létező kórusokat, karnagyokat, a volt tanítványokat is. Békéstarhosról mindig megemlékeztünk, ahová beiskolázta Lukinich legtehetségesebb tanítványait, (Tóth Béla, Dobos István) akik később országos hírnévre is szert tettek.

Kiállításokat rendeztünk, amelyeket általában szakmai

előadásokkal, konferenciával kötöttük össze. Pl. a rajztanárok kiállítását, a Nagyecser-tanyaközpont megszűnéséről szóló kiállítást, az utóbbit a Matyó Múzeummal közösen rendeztük. Korábban a mezőkövesdi Gyöngyös Bokréta mozgalomra emlékezve, kiállítást a Gépmúzeum Gazdaházában rendeztünk, melyen bemutattuk Mezőkövesd város 1930-as éveinek kulturális életét is.

Emlékezetes a **rajztanárok kiállítása** is a Községi Ház kiállítótermében. Ezen részt vettek azok a művészek, akik tanári diplomával is rendelkeztek és tanítottak, vagy tanítanak rajzot ma is. A rajztanárok száma, akik kiállítottak 16 fő. Néhány név közülük: Pető János (t), Bukta Imre, Pető Margit, Murányi József, Demeter József. Nagyszabású kiállítást rendeztünk Budapesten, a Magyarok Világszövetsége Magyarok Házában 2005-ben. Itt Laczkó Pető Mihály festőművész, gimnáziumi tanár, a Takács Alapítvány kuratóriumának titkára adott nagy segítséget és a házigazda, dr. Medvigy Endre, a Magyarok Háza művészeti igazgatója. A kiállítás, a matyók nagy mestereinek, Dala József és Takács István festőművészeknek az alkotásait mutatta be.

A romániai **Dólyával**, valamint a Nagymihály melletti elnéptelenedett faluval, Nagyecserrel kapcsolatosan kutató-feltáró tevékenységet folytattunk. Dólyán Kiss Mátyás elnökségi tag hosszabb idő óta aktívan tevékenykedik. Mintegy száz évvel ezelőtt a földhöz jutás reményében települtek ki matyó családok a romániai Dólyára, Berettyószéplak külterületi önálló településére, itt a mai napig őrzik matyó identitásukat, hagyományaikat és a település túlnyomó többségét adják. A MAME közreműködésével, pályázati támogatással épült egy emlékhely, amely alkalmas helyi ünnepeken koszorúzásra is.

Nagyecser, Mezőnagymihály külterületének tanyaközpontja falurombolásszerű megszüntetésével komoly veszteség érte az onnan elvándorolni kénytelen lakosokat, valamint egy működőképes település értelmetlenül szűnt meg létezni. Ebből

az alkalomból készült a Matyó Múzeumban egy nagyszabású kiállítás, elsősorban az otthagyt tárgyakból. A pusztulás oka egy 7 km hosszúságú – életlehetőséget jelentő – út megépítése volt. Elcsodálkozik a 7 km-es földutat megtevő látogató: a településen csinos, még mindig sok jó állapotban lévő, de már részben kifosztott lakóház, iskola, nevelői lakás, 2 templom (katolikus, református) áll még a kihalt településen. Az idő és a fosztogatók azonban az épületeken megteszik a magukét.

A kiadói tevékenység jelentős helyet foglalt el az Egyesület tevékenységében, ehhez hozzájárult az is, hogy az elnök (kiadványszerkesztői felkészültsége lévén) megkülönböztetett fontosságot tulajdonított ennek a területnek.

Időközönként jelentettük meg a **MAME Tudósítót**, amely beszámolt a tagság tevékenységéről, a feladatokról. Itt is nyílt lehetőség a helyi szerzőknek munkáik publikálására.

Kiadói munkánk során a MAME leendő tagjai közreműködésével, a Polgármesteri Hivatal kiadói tevékenységét támogatva a következő műveket jelentettük meg:

- Dala-Erdélyi: Matyóföld. (reprint kiadás) 1993.
- Benkóczy György: Tetejetlen fa (verses mesejáték)
- Pető Margit: Csillagrúgtatás (versek) 1993.
- Matyóföld (album) 1991.
- Kiss Gyula: Bot nélkül – védtelenül (versek) 1992.

A MAME megalakulása után az Egyesület adta ki a következő köteteket Pap János elnök szerkesztésében:

- Mezőkövesd a Millennium évében – 725 éves a város, 2000, Pető Nyomda
- A hagyomány szava – Helytörténeti Konferencia, 2003, Pető Nyomda
- Pázmándy László: Száműzött álmok (versek), 1999, Pető Nyomda

- Kárpáti Csaba: Valaki Hiányzik... (versek), 2000, Pető Nyomda
- Matyóföld kultúrájáról I. – Konferencia anyaga, 2006, Pető Nyomda
- Matyóföld kultúrájáról II.– Konferencia anyaga, 2008, Pető Nyomda
- Matyóföld kultúrájáról III. – Konferencia anyaga, 2009, Pető Nyomda
- Matyóföld kultúrájáról IV. – Konferencia anyaga, 2010, Pető Nyomda
- Hajdu Ráfis János: Faragásokkal díszített élet, 2009, Alföldi Nyom da Zrt. Debrecen

Az Egyesület gazdálkodása

A MAME pénzügyeinek kezelését **Kalo István**, az Egyesület elnökségi tagja önkéntes munkában végezte. Ezt a feladatot szakmája szerint is hozzáértően, nagy felelősségtudattal látta el. A 15 év alatt lelkiismeretesen, szakszerűen, nagy időráfordítással végezte tevékenységét. Az elnök – lévén gyakorlott gyors- és gépíró – írta meg a pályázatokat, valamint a kiadványok szövegének jelentős részét. Számos pályázatot készítettünk az évek során, általában sok adminisztrációval, ezek többségükben sikerrel jártak. Kalo István gazdasági vezetőként 10 éves munkánkról felolvasóülésen számolt be, amelyet 2006-ban megjelentettünk. Ebből kiderülnek a MAME gazdálkodásának a részletei, és betekintést nyújt egyben a mindig pénzsűkében lévő civilszervezetek erőfeszítéseire is, ha érdemi munkát akarnak végezni. A Szent Imre szobor újbóli felállítása külön, jól szervezett előkészítő munkát igényelt. 10 év alatt a támogatások összesen 11 707 000 Ft-ot tettek ki. Ebben szerepel a szobor újbóli felállítása, a működésre (nyomtatványvásárlás, irodaszer vásárlás, postaköltség, telefonköltség, utazás, bankköltség) fordított összeg is. Jól mutatják a számok, hogy a legkényesebb működésre – telefon, utazás – összesen a 10 év

alatt 281 ezer Ft-ot költöttünk. A költségek a 15 év alatt: összesen: 14.207 000 Ft-ot tettek ki.

Összességében gazdálkodásunkról a 15 év alatt megállapítható, hogy takarékosan, szakszerűen, törvényesen jártunk el. Szerettünk volna példát is mutatni, hogy így is lehet csinálni, ha az Egyesület tagjai és vezetése önkéntes munkával, takarékosan, törvényeket betartva végzi tevékenységét.

Szervezeti életünkről

Igyekeztünk mindenben Alapszabályunk szerint tevékenykedni. Fontosnak tartottuk, hogy az elnökségi üléseket legalább kétszer évente hívjuk össze. Itt eldőlt, hogy a végzett munkáról és a következő év feladatairól reálisan az egyesület vezetése mit és hogyan gondol, hogyan dolgozott. Eredeti célkitűzésünknek eleget tudtunk-e tenni, mert sokat vállaltunk. Az egyesület elnöke példának tekintette nagy elődeit, Gaál István főkántort és Várallyay Gyulát, a Gyöngyös Bokréta mezőkövesdi vezetőjét. Hivatali tevékenységét a művelődés, oktatás területén végezte. A város, Matyóföld népművészeti értékeinek ápolása, kutatása, valamint szülővárosunk kulturális életének színvonalas működtetésében való részvétel Egyesületünknek is elsőrendű feladata volt.

A kezdő létszámban benne is voltak azok, akik bizonyítottan már eddig is sokat tettek a városért, kötelességüknek érezték a matyó népművészet-kultúra ápolását. Ki-ki tehetsége, ereje, ideje szerint. Most is megvan a lehetőség a kulturális színvonal további emelésére, a hagyományok maradandóvá tételére. Ki kell emelni a Budapesten élő matyók alkotó munkáját, akik ragaszkodnak szülőföldjükhöz, folyamatos kapcsolatot tartanak vele és lakóhelyükön is terjesztik Matyóföld jó hírét.

Együttműködésünk az Önkormányzattal a város számára hasznos, baráti és konfliktusmentes volt. Közgyűléseinket megtartottuk,

értésítve erről az Önkormányzatot.

Mezőkövesd, 2011. november 17.

**Pap János MAME elnök
1995-2011**

Az egyesület elnöksége és tagsága ezúton is megköszöni 'Pap János alapító-elnöknek a matyó hagyományok ápolása területén végzett másfél évtizedes munkáját, amit nagy odaadással és jelentős eredményekkel végzett.

Gratulálunk egyúttal díszpolgári kitüntetéséhez.

A MAME elnöksége és tagsága